

VOOR DE GERANIUMS

ROB KOOYMAN

Wanneer je eenmaal op het juiste pleintje in Zoetermeer bent aangeland hoef je niet te zoeken naar het huis van Rob Kooyman. Het is meteen duidelijk waar onze oud-collega woont. Rob is bij velen bekend door zijn Mona Lisa verzameling. Al van verre lokt de minzame en mysterieuze glimlach van Da Vinci's schepping mij naar de juiste voordeur. Eenmaal binnen voel ik mij meteen thuis. Ook ik ben een verzamelaar en net als bij mij thuis is het bij Rob vol en gezellig, liggen er overal stapeltjes boeken, hangen en staan er verschillende kunstobjecten en liggen er her en der compactdiscs. Rob (inmiddels 72) laveert daar moeiteloos tussendoor en hij maakt op ouderwetse manier lekkere koffie klaar. Wanneer we achter de mokken koffie aan tafel zitten komt het gesprek vanzelf op gang. We beginnen bij een standaardvraag: wat deed Rob ook al weer bij het NBLC en Biblion?

"Ik heb van alles en nog wat gedaan. Ik ben begonnen als medewerker automatisering en mechanisatie. In de praktijk ging mijn werk over kopieerapparaten en typemachines, dingen waar ik niets over wist. Maar in 1973 begon ik met de automatisering; dat wil zeggen ik moest ze in de bibliotheken gaan vertellen wat ze met computers allemaal zouden kunnen gaan doen. Niemand in de bibliotheekwereld wist nog iets van computers. Ik ging toen in het Infobulletin steeds een pagina vullen met algemene stukjes over automatisering. Daar stonden dan plaatjes bij die ik her en der uitgeknipt had. In die stapel zaten op een bepaald moment drie computerbewerkingen van de Mona Lisa. Die vond ik zo leuk dat ik ben gaan opletten en al gauw meerdere gekke Mona Lisa's tegenkwam. Zo groeit dat en werd ik van niets ineens verzamelaar. Ik heb lang gedacht dat ik de enige was die Mona's verzamelde, maar toen ik ze tentoonde in de bibliotheek in Rotterdam kwamen er zo'n tien Nederlanders op af die hetzelfde deden. Via een van hen kwam er een Franse vriend bij en kwam ik terecht bij de Amis de Mona Lisa waar zo'n zestig verzamelaars bij aangesloten waren: voornamelijk Fransen maar ook mensen uit Mexico, Amerika e.a. In 1976 was het informatiewerk over automatisering zo toegenomen dat er iemand bij moest komen. Dat werd Rob Blei. Wij gingen toen het blaadje Infodata schrijven. Dat was ongelofelijk leuk, wat ook bleek uit de inhoud.

Eduard (Duijker) noemde het een lolblaadje. Met twee catalogusmensen, een van hen was Franca Koster, hebben we toen in drie dagen in een hotel in Noordwijk de geautomatiseerde catalogus bedacht met mogelijkheden die de bibliotheken nog steeds gebruiken. De belangstelling van de bibliotheken voor automatisering nam nu sterk toe en als gevolg daarvan groeide de afdeling vreselijk vlug. On-line conferenties, toespraak voor FOBID, de eerste stappen naar de verwezenlijking van de plannen, de komst van de eerste kleine computers: het werd echt heel snel groot. Voor mij werd het wat te groot en ik had niet zoveel zin meer in die voorlichting. Rob Blei heeft dat toen overgenomen.

En toen zei minister Brinkman: de bibliotheken krijgen geen geld meer van ons, dat moeten ze maar uit het gemeentefonds halen. Dat was een hele schok. Bij het NBLC ging men toen op zoek naar iemand die geschikt was om te gaan knokken in de strijd van bibliotheken tegenover lantarenpalen. Kees de Best had gevonden dat ik een paar financiële diploma's had en daar hing ik. Samen met Mieke van den Besselaar heb ik toen een heel programma opgezet om de bibliotheekdirecties duidelijk te maken wat het allemaal te betekenen had. Ik werd weer de 'grote deskundige' en we trokken het land in om lezingen en voorlichting te geven. Op de infomarkten adviseerden wij over de '15 methoden om geld binnen te krijgen' moesten worden

Daar heb ik mij dus toen weer in verdiept. Weer voorlichting geven en in de knok met Buma/Stemra. De bibliotheekwereld moest opgejut worden en ik heb dus weer eens een blaadje gemaakt. Best leuk hoor, secretaris zijn van de club die de onderhandelingen deed en Ook de automatisering kwam weer in beeld. Er werd besloten dat er één systeem gekozen zou worden voor alle bibliotheken. Met de directeurs van Amsterdam en Rotterdam vervolgens naar Engeland geweest om bij de grootste leveranciers, Plessy en ALS, te kijken en bij bibliotheken wat over de door hen opgedane ervaringen te weten komen. Daarna evalueren en met het ministerie waar het geld vandaan moest komen (CRM) praten. Er kwamen ook twee proefprojecten. Toen kozen Rotterdam en Amsterdam elk voor een ander systeem. Het werd een eindeloos gedoe.

Er kwam een derde bibliotheek bij die weer voor de heel ander twistgesprekken voeren via de radio. systeem koos. Het is nooit meer goed gekomen en ik was buitengewoon blij dat ik er niet meer bij hoefde te zijn. Mijn laatste jobs voor ik in 1998 vertrok met de VUT waren een algemene vraag-en-antwoord CD-ROM voor de bibliotheken en onderhandelen over speciale auteursrechten. Daar was jij ook bij.”

Viel het jou moeilijk om geen echte dagtaak meer te hebben?

“Ik had geen enkele moeite om mijn dagen te vullen. Ik kreeg een leuke job aangeboden bij de verzamelde bakkers. Voor die vereniging heb ik een vakbibliotheek met vraag en antwoord opgezet. Ik werd er nog aardig voor betaald ook. Ik heb het een hele tijd gedaan. Ik heb ook geadviseerd voor het bakkerijmuseum in Hattem. Mijn vrouw was toen voorzitter van de musicalvereniging in Zoetermeer. Ze voerden toen een musical uit die ‘De vrolijke bakker’ of zo heette. Ze zochten een sponsor. Mijn contacten met de bakkers leverden resultaat op. Het gevolg: tijdens de pauzes lekkere koeken en lunches voor de medewerkers. Voor de musicalvereniging heb ik ook liedjes vertaald en zelfs twee hele musicals. Verder heb ik mij verdiept in het kunstleven van Zoetermeer. Beeldende kunst heeft ons lang geïnteresseerd: kijk maar om je heen...”

In Robs woonkamer zijn inderdaad veel kunstvoorwerpen te vinden. Van zwarte kikkertjes (‘onze eerste aanschaf’), tot abstracte schilderijen, grafisch werk en klein plastiek. Opvallend is het trouwens wel dat van Mona Lisa vrijwel niets in de huiskamer te vinden is.

“Ik ben secretaris geworden van de modeltekenclub. Ik heb een tentoonstelling georganiseerd en er is natuurlijk een blaadje op internet. Ook was ik betrokken bij de Binnen/Buitenmuseum in Zoetermeer. Dat was in de Dorpsstraat. Je loopt zelf buiten en in de etalages en in de ramen van particulieren staan kunstobjecten. In een apart gebouwtje boden de kunstenaars hun werk te koop aan. Het was een groot succes, maar ik ben er niet mee doorgegaan. In de tentoonstellingsperiode was ik steeds hartstikke moe. De dokter kwam met de diagnose: het hart. Ik moest geopereerd worden. En toen overleed mijn vrouw. Tegenwoordig ben ik huisman alleen: huishouden doen, eten koken enzovoort. En ja, dan is er natuurlijk ook nog de Mona Lisa verzameling.”

Er rommelt wat in de keuken. “Dat is Boris, die zit onder het fornuis. Hij logeert een paar dagen bij mij, want Evelyn verhuist deze week van Amsterdam terug naar Den Haag.” Ik ken Boris al wat langer. Hij behoort tot het soort katten dat zich laat leiden door angst voor vreemden. Bij elke inbreuk op zijn routine duikt hij weg op het donkerste plekje. Dat is slim, want Boris is zwart. Inspectie van de ruimte onder het fornuis levert dan ook

niet meer op dan een paar kleine gele lampjes in de verte. Evelyn van Kaam, de bazin van Boris, is een oud-collega van het NBLC waar Rob al een paar jaar regelmatig contact mee heeft.

Het wordt tijd om de trap op te gaan. Al op de trap wordt het duidelijk, dat wij het het Monaliseum gaan betreden. Op de omloop op de eerste verdieping kijkt Mona ons al in vele grafische uitmonsteringen aan. De zolderverdieping is het echte museum compleet met vitrines voor kleinere zaken zoals postzegels, reclamemateriaal, kaarten (speel en aanzicht), stickers, kleine kunstvoorwerpen en sieraden. De wanden hangen vol met reproducties en originele cartoons en tekeningen. Fantastische Mona’s naast Mona van opzij en van achteren. Het kralengordijn bij de ingang vertoont het portret van Mona en er zit een levensgrote Monapop op een stoel. Een kast vol boeken over het betreffende onderwerp ontbreekt vanzelfsprekend niet. “En dan te bedenken dat ik het origineel in het Louvre helemaal niet zo indrukwekkend vind” vertelt de museumdirecteur tijdens de rondleiding.

Na een ruim uur Mona kan ik geen Lisa meer zien en neem ik afscheid van Rob. In het schemerduister sta ik in de tuin ineens oog in oog (hoewel ‘oog’?) met een meer dan manshoge uit metalen platen opgebouwde ridder. Het is een voorwerp uit Robs kunstverzameling. Ik zal dus nog wel eens terugkomen om deze ridder in helder daglicht nader te bekijken.

(uit SLBO Mededelingen 2, maart 2010)